

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

שער
שלישי

קובץ
שלשלת האור

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

בתרגום חפשי ללשון הקודש

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

משפטים

(חלק בו שיחה ג)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושש לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת משפטים, כא-כז שבט, ה'תשפ"ו (א)

מוקדש לזכרון הרבנית הצדקנית
מרת חי' מושקא נ"ע זי"ע
בקשר עם יום היארצייט־הילולא כ"ב שבט, ה'תשפ"ו
אשת נשיא דורנו כ"ק אדמו"ר זי"ע

ע"י

מנחם מענדל בן חנה שרה
חי' מושקא בת חנה בתי'
רחל בת חי' מושקא
שיינא בת חי' מושקא
לוי בן חי' מושקא
ישראל ארי' לייב בן חי' מושקא
דבורה לאה בת חי' מושקא
שיחיו לאורך ימים ושנים טובות

LIKKUTEI SICHOT
TARGUM L'LOSHON HAKODESH

Copyright © 2026
by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY®
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

משפטים ג

160

כו', ובזמן הזה שאין שם קרבן צריך מילה וטבילה. וכשיבנה בית המקדש יביא קרבן".

והנה, מפשטות הלשון משמע, שבזמן הזה נעשה גר גמור על-ידי מילה וטבילה בלבד, ורק שיש עליו חיוב, ש"כשיבנה בית המקדש יביא קרבן".

ובביאור גדרו וטעמו של דין זה – שבזמן הזה נעשה גר (גמור) על-ידי מילה וטבילה בלבד, (אף שבזמן הבית הכניסה לברית היא בשלשה דברים⁸

א. כתב הרמב"ם בספר היד (בדיני גרות)¹: בשלשה דברים נכנסו ישראל לברית במילה וטבילה וקרבן³. מילה היתה כו' וטבילה היתה כו' וקרבן שנאמר⁴ וישלח את נערי בני ישראל ויעלו עולות על ידי כל ישראל הקריבום, וכן לדורות כשירצה העכו"ם⁵ להכנס לברית . . צריך מילה וטבילה והרצאת קרבן . . שנאמר⁶ ככם כגר, מה אתם במילה וטבילה והרצאת קרבן אף הגר לדורות במילה וטבילה והרצאת קרבן.

ולהלן כתב הרמב"ם בהלכה בפני עצמה⁷ (לאחר שפירש "מהו קרבן הגר"): "ומה קרבן הגר עולת בהמה

(8) במס' כריתות שם: "אלא מעתה האידנא דליכא קרבן לא נקבל גרים אמר ראב"י וכי יגור אתכם גר . . לדורותיכם גור" (שלח שם). ובנמוקי יוסף יבמות מז, א ד"ה ת"ר מכאן (ועד"ז בריטב"א יבמות שם – מו, סע"ב) "אבל בזמן הזה אינה מעכבת דהא לדורותיכם כתיב וידוע ה' הקב"ה שאין לנו לדורות הרצאת דמים". והיינו, שהלימוד מ"לדורותיכם" הוא – ש"בזמן הזה אינה מעכבת", משא"כ בזמן הבית – כל השלשה דברים הם לעיכובא, וע"י מילה וטבילה לא נעשה גר כלל*. אבל ברמב"ם ה' מחוסרי כפרה (נסמן בהערה 10) – לפי הצפצ"נ (כפנים) – שגם בזמן הבית, הקרבן מעכבו, "להיות גר גמור כו'" רק בנוגע לאכול בקדשים, אבל "לשאר דברים הוה כישראל לכל דבר" (וראה לקמן הערה 40).

ולעיר ממס' גרים שם: "גרים נכנסין למילה ולטבילה ולקרבן, ב' מעכבין ואחד אינו מעכב", דמפשטות הלשון משמע** שגם בזמן הבית כשישנם כל הג' דברים, אחד אינו מעכב (והקרבן הוא רק לגבי אכילת קדשים. – ולהעיר ממילת הבן לגבי קרבן הפסח ואכילתו – הובא לקמן).

(1) ה' איסורי ביאה פי"ג ה"א ד – מכריתות ט, א (פרש"י פרשתנו כד, 1). וראה הערה הבאה. (2) בכריתות שם ליתא הלשון "בשלשה דברים". וכן ליתא בפרש"י פרשתנו שם. אבל ע"ד לשון הרמב"ם הוא בספרי שלח טו, יד (שהובא בפיה"מ להרמב"ם הקדמה לסדר קדשים) "מה ישראל שלא באו בברית אלא בשלשה דברים כו'". ובמכילתא דרשב"י בא יב, מת: מה אזרח אין נכנס לברית אלא בשלשה דברים. ועד"ז במס' גרים פ"ב ה"ה. ושם: בג' מצות.

(3) בכריתות שם "והרצאת דם", "הרצאת דמים" (ובפרש"י פרשתנו שם "הזאת דמים"). וראה פרש"י פרשתנו שם, ח. ובספרי ובמכילתא דרשב"י שם: בהרציית (בהרצאת) קרבן. וכ"ה בהמשך לשון הרמב"ם (הנעתק בפנים). וראה לקמן הערה 24.

(4) פרשתנו שם, ה.

(5) שינוי ע"י הצענזור – וכן בכ"מ ביד וכיו"ב – כמפורסם. וראה בשינויי נוסחאות להיד וכיו.

(6) שלח טו, טו.

(7) ה"ה.

(* וראה רע"ב כריתות פ"ב, שטמ"ק שם ח, ב (בחי' שבסוף המס') ד"ה גר.

(** ולה"נ נוסחא חדשה במס' גרים שם – מחלוקת בדבר.

ו"גר שמל וטבל ועדיין לא הביא קרבנו .. קרבנו עכבו להיות גר גמור .. ככל כשרי ישראל .. אינו אוכל בקדשים⁹ שעדיין לא נעשה ככשרי ישראל¹⁰), כתב הגאון הרוגצובי¹¹ וזה לשונו: "דרכ לקדשים לא מיקרי עדיין ישראל גמור, אבל לשאר דברים הוה כישראל לכל דבר, וא"כ בזמן הזה לא מחסר כלל בשביל הקרבן".

ב. וצריך להבין:

מדברי הרוגצובי ש"בזמן הזה לא מחסר כלל" (אע"פ שבנוגע לקדשים "לא מיקרי עדיין ישראל גמור") מוכח לכאורה, שכוונתו היא לקדושת ישראל הנוגעת לדינים הנוהגים בזמן הזה – היינו, שבזמן הזה (כשהגרות היא במילה וטבילה בלבד) אין כל חסרון בקדושת ישראל של הגר.

ולכאורה, הן אמת שאכילת קדשים אינה נוהגת בזמן הזה, אבל אעפ"כ, הרי הטעם שבזמן הבית גר שלא הקריב קרבנו אסור באכילה זו הוא (כלשון הרוגצובי¹¹) לפי ש"לקדשים לא מיקרי עדיין ישראל גמור .. אין עליו דין

זאת ויתירה מזו: ידועה¹⁴ תשובת הרמב"ם לר' עובדיה הגר, שבה מבאר שמעלתו – של ר' עובדיה – גדולה יותר ממעלת כל שאר בני ישראל, מפני שכל בני ישראל מתייחסים לאברהם יצחק ויעקב, ואילו הגרים מתייחסים "למי שאמר והיה העולם" – הקב"ה.

ועל-פי האמור, שגר שנתגייר בזמן הזה הוי (לגבי ענין מסוים) "כבן נח" – איך כתב הרמב"ם לר' עובדיה הגר שמעלתו בהיותו גר גדולה ממעלת שאר בני ישראל?! ופשוט בתכלית שלא יתכן שכתב הרמב"ם ח"ו דבר שאינו מכוון לתורת אמת – רק כדי לעודד ולנחם את ר' עובדיה הגר!

ולהעיר ממה שכתב הרמב"ם בהמשך התשובה הנ"ל לר' עובדיה: "וכל מה שאמרנו לך בענין הברכות שלא תשנה כבר ראייה לזה .. כמו

(9) להעיר ממ"ש הרמב"ם בפיה"מ (כריתות רפ"ב) ש"הותר לאכול בקדשים והקרבן מצוה בעלמא", אבל בספר היד – חזר בו וס"ל "אינו אוכל בקדשים" עד שיביא קרבנו (וראה תוס' רעק"א למשניות כריתות שם). וידוע הכלל (יד מלאכי כללי הרמב"ם ס"א. וש"נ. וראה לקו"ש ח"ט ע' 172 הערה 12) שהלכה כספר היד לגבי פיה"מ. – ולהעיר שמוכן שאין להגדיל המחלוקת בין היד ופיה"מ.

וראה לקמן בפנים סוס"ד וטוס"ה.

(10) רמב"ם הל' מחוסרי כפרה פ"א ה"ב.

(11) צפע"נ על הרמב"ם הל' איסורי ביאה שם ה"ד (סט, א).

(12) צפע"נ מהד"ת יט, ב.

(13) וראה גם צפע"נ מהד"ת עא, א: לא נגמר הגירות שלו. ובשו"ת צפע"נ ווארשא (סקל"ח סק"ד) "דלגבי קדשים הוי בגדר אינם כישראל". ושם (סי' רי) "דקודם הקרבן גבי קדשים הוי כמו ב"נ". ובשו"ת צפע"נ דווינסק (ח"ב סי' ט) "רק דלזה עדיין עכ"ם הוה".

(14) נדפסה ברמב"ם הוצאת שוליונגער (נ. י. תש"ז) בהוספות לח"א סי"ט. תשובות הרמב"ם (ירושלים, תש"כ) כרך ב סצ"ג.

שמעכבתו משחיטת הפסח²¹ ואכילת הפסח²² — דפשיטא שאין זה חסרון בגברא, חסרון ישראל גמור.

ועפ"ז יתיישב בפשטות מה שכתב הרמב"ם לר' עובדיה הגר שאין מעלתו פחותה משאר בני ישראל ואדרבה כו' — אע"פ שהוא אסור באכילת קדשים עד שיביא קרבנו²³ — כי איסור אכילת הקדשים הוא מצד דבר צדדי וחיצוני מהגברא (וכנ"ל — „אריא הוא דרביע עליה“).

אבל על-פי הנ"ל — צע"ק בלשון הרמב"ם „שקרבנו עכבו להיות גר גמור כו' ומפני זה אינו אוכל בקדשים כו'“, דמשמע שכל זמן שלא הביא קרבנו אין הגירות גמורה.

ד. ויש לומר הביאור בזה:

כוונת לשון הרמב"ם „שקרבנו עכבו להיות גר גמור“ (ולא בלשון של חיוב — שהקרבן „עושה אותו גר גמור“, „מגיירו“ וכיוצא בזה) היא [לא שהבאת הקרבן עושה אותו לגר גמור, היינו שעל-ידי מילה וטבילה נעשה ישראל רק „לשאר הדברים“, ועל-ידי הקרבן חל עליו דין ישראל (גם) לגבי קדשים, כי אם] שאי הבאת הקרבן מעכבתו מלהיות גר גמור (בענין זה)²⁴.

(21) יבמות עא, א. רמב"ם הל' ק"פ פ"ה ה"ה.

פ"ט ה"ט.

(22) פסחים צו, א. יבמות ע, ב. מכילתא (הובא בפרש"י) בא יב, מד. רמב"ם שם פ"ט ה"ט.

(23) אבל ראה לקמן סוף סעיף ד.

(24) ואולי יש לומר, שמטעם זה שינה הרמב"ם בלשונו, שכתב בהלכה ד כמ"פ „הרצאת קרבן“ (ולא כמ"ש בתחלת הפרק בנוגע לבניי בשלשה דברים נכנסו ישראל לברית במילה וטבילה וקרבן), כי הקרבן לדורות גם בזמן הבית היו בגדר הרצאה, מעין גדר כפרה (וראה תרגומים

שנתפרש בירושלמי (ביכורים¹⁵) . . תני בשם ר' יהודה גר עצמו מביא (ביכורים) וקורא (את נוסח הוידוי) . . מאי טעמא כ"ה¹⁶ אב המון גוים נתתיך . . אב לכל הבריות . . הנה נתברר לך כו'.

[וכן פסק להלכה בספר היד¹⁷: „הגר מביא וקורא שנאמר לאברהם אב המון גוים נתתיך, הרי הוא אב כל העולם כולו שנכנסין תחת כנפי שכינה כו'“].

והיינו, שהביא הרמב"ם ראייה לר' עובדיה בהנהגתו בזמן הזה — מגר בזמן הבית.

ג. לכאורה היה אפשר לומר (דלא כדברי הרוגצובי), שאיסור הגר לאכול בקדשים כל זמן שלא הביא קרבנו הוא מפני ש„אריא הוא דרביע עליה“¹⁸: הבאת הקרבן „רביע“ (מעכבת) מלאכול בקדשים, היינו, שהאיסור דאכילת קדשים אינו מצד חסרון ב„גברא“ (בגירותו), אלא שדבר צדדי — החיוב דהבאת קרבן — מונע¹⁹ מאכילת קדשים.

ואדרבה, עפ"ז יומתק לשון הרמב"ם „שעדיין לא נעשה ככשרי ישראל“: „כשרי (ישראל)“ הוא (גם) מלשון²⁰ כושר ומוכשר, כלומר, כל זמן שלא הביא קרבנו (אף שהוא ישראל גמור, מכל מקום) אינו „מוכשר“ לאכילת קדשים, על-דרך מילת בניו ועבדיו

(15) פ"א ה"ד (ושם — בשינוי לשון).

(16) לך יז, ה.

(17) הל' בכורים פ"ד ה"ג. וראה רדב"ז שם.

(18) לשון הש"ס — עירובין עה, ב. שבועות כב, ב. וראה אנציקלופדי תלמודית בערכו. וש"נ.

(19) כלשון הרמב"ם (הל' מחו"כ שם) „שקרבנו עכבו“. אלא שברמב"ם שם „עכבו להיות גר גמור“ — ראה לקמן בפנים.

(20) ועד"ז בהמשך לשונו: ויעשה ישראל כשר.

[ואין זה סתירה לכך מלשון הרמב"ם²⁵ „בשלשה דברים נכנסו ישראל לברית במילה וטבילה וקרבן. . . וכן לדורות. . . להכנס לברית. . . צריך מילה וטבילה והרצאת קרבן” – היינו, שיש הכרח בכל שלשת הדברים,

כי לצורך ה„כניסה” (לברית) צריכים להיות שני ענינים (פעולות): דבר המכניס, וכן ענין המסיר את הדברים המעכבים המונעים את הכניסה (בדוגמת ערלת בנו ועבדו – בקרבן פסח).

ובפשטות: כשם שהכנסת דבר מסוים לתוך בית וכיוצא בזה תלויה גם בהסרת דבר (ה„אריא”) הנמצא בחוץ ומעכב את הכניסה לבית, ופשוט שהסרת הדבר המעכב אינה חלק מהדבר (הפעולה) המכניס –

על־דרך־זה בנוגע לעניינו: לשון הרמב"ם²⁶ היא „בשלשה דברים נכנסו ישראל לברית. . . להכנס לברית” ולא „שלשה דברים הכניסו את ישראל לברית. . . להכניסו לברית” וכיוצא בזה – כי ה„כניסה” לברית אכן באה עי"ז שנתקיימו „שלשה דברים”, מילה טבילה ו(הרצאת) קרבן, אך דברים אלו מתחלקים לשני סוגים: (א) הדבר המכניס בברית – מילה וטבילה, (ב)

הסרת האריה, הדבר המעכב את הכניסה – (הרצאת) קרבן].

ועפ"ז: בזמן הזה, כשאין קרבן על־פי תורה – אין דבר המעכב, ולכן, על־ידי מילה וטבילה נעשה גר גמור (וכפשטות לשון הרוגצובי „לא מחסר כלל”).

וי"ל שלאחר שנעשה גר גמור – כן ישאר לעולם,

על־דרך שמצינו פסוק²⁷ שאם חזר לסורו – דין ישראל לו, אלא שהוא ישראל מומר²⁸,

וכשיבנה בית המקדש במהרה בימינו, הרי הוא מותר באכילת קדשים גם קודם שיביא קרבן, כיון שכבר נעשה „גר גמור ככל כשרי ישראל”²⁸.

ובסגנון אחר קצת (ועל־דרך המוסר) – אין מקום לומר שיבוא איזה גרעון בקדושתו מפני שנבנה בית המקדש!

ה. ויש לומר, שדין זה – שגר שנתגייר בזמן הזה נעשה גר גמור (גם לענין אכילת קדשים) – רמזו הרמב"ם בדיני הגיור (שבהלכות איסורי ביאה):

בתחילה כתב „כשירצה העכו"ם להכנס בברית. . . צריך מילה וטבילה והרצאת קרבן”, ואחר כך הוסיף (בהלכה

(27) יבמות מז, סע"ב. רמב"ם הל' איסורי ביאה פ"ג הי"ז (בנוגע לגר גם בזמן הזה). טושו"ע י"ד סרס"ח סי"ב. שם סי"ב.

(28) ולהעיר שבשו"ת אבני נזר (יו"ד ח"ב סי' שדמ סי"ג) מסיק כן בדעת הרמב"ם וכותב: ומה שיצטרך להביא קרבן כשיבנה בהמ"ק לאו להכשירו בקדשים שכבר הוכשר, רק למצוה כמו שהביאו אבותינו (וראה לקמן הערה 30). – אבל הוא כתב כן מטעם אחר, לפי ביאורו ושיטתו בדעת הרמב"ם שבזמן המקדש אף לישא בת ישראל אסור עד שיביא קרבנו, שהוא דלא כהצפצ"נ שהובא בפנים.

ופרש"י פרשתנו כד, ח ובמפרשים שם. ואכ"מ, משא"כ אצל אבותינו (במ"ח) ה"ה הקרבן לא רק בגדר הרצאה כ"א גם שעי"ז נכנסו לברית. ומ"ש בה"ד „מה אתם כ"ו והרצאת קרבן אף הגר לדורות כו" – כי מה שנוגע לדורות הוא לא עצם הקרבן שעי"ז נכנסו לברית כ"א גדר הרצאה שבקרבן שה"י אצל אבותינו. אבל ראה לקמן בפנים. וראה לקמן הערה 40. ועצ"ע.

(25) הובא לעיל סעיף א.

(26) ועד"ז הוא הלשון בבריתות (ועוד)

שבהערה 2.

ו. וההסברה בחילוק הנ"ל (ס"ד) בין מילה וטבילה להבאת קרבן – שדוקא מילה וטבילה הן הדברים המכניסים את הגר לברית, משא"כ הקרבן הוא הסרת ה"אריא" שבחוץ, דבר מבחוץ שמעכב: בזה שהגר נעשה ישראל על-ידי הגרות יש שני ענינים כלליים, על-דרך שני הענינים שהיו בגירות הכללית של כל בני ישראל – בעת מתן תורה³¹: (א) ואביא אתכם אלי, והייתם לי סגולה מכל העמים³², ואחר כך (ב) ממלכת כהנים וגוי קדוש³³.

בסגנון אחר קצת: (א) עצם כריתת הברית בינו לה', הנעשית ע"י שנכנסה בו נפש דקדושה. (ב) שינוי הגברא, כאשר הנפש דקדושה חודרת באברי וכחות נפשו³⁴ ועושה אותם למציאות חדשה.

וזהו החילוק בין מילה וטבילה להבאת קרבן:

מילה וטבילה פועלות כניסת נפש הקדושה בגר: המילה (הסרת הערלה) מוציאה אותו מטומאת עכו"ם, והטבילה מכניסה אותו³⁵ לקדושת ישראל³⁶; משא"כ הבאת קרבן היא דורון ומנחה להוי' לעשות לו נחת

שלאחרי זה – כנ"ל (ס"א), ובזמן הזה שאין שם קרבן צריך מילה וטבילה. ומפשטות הלשון, ובזמן הזה כו" משמע, שהכניסה לברית, בזמן הזה היא אותה הכניסה לברית, אלא שהיא באופן אחר, היינו שבזמן הזה נעשית אותה הכניסה לברית על-ידי מילה וטבילה³⁷, ובלשונו: „ובזמן הזה שאין שם קרבן“, הנה כיון שאין (קרבן ה) מעכב – נעשה גר גמור על-ידי מילה וטבילה (בלבד).

ומה שהמשיך שם „וכשיבנה בית המקדש יביא קרבנו“ – יש לומר שהדברים כפשוטם, שזהו דין חדש, בפני עצמו, חיוב דהבאת קרבן. אבל גם קודם שיביא קרבנו הוא מותר באכילת קדשים³⁸ (כנ"ל), כיון שכבר נעשה גר גמור.

29) כ"ה בנמוקי וריטב"א שבהערה 8. אלא דזהו לשיטתם דקרבן מעכב בזה"ב, ובזה"י דאינו שייך – לא מעכב (כנ"ל שם). וההוספה שבפנים היא, דגם לשיטת הרמב"ם שהקרבן (גם בזמן הבית) הוא רק שיהי' גר גמור, היינו לאכול בקדשים – דלפ"י יש מקום לומר דהא דבזמן הזה נעשה גר ע"י מילה וטבילה לבד הוא – כי בזמן הזה (דליכא אכילת קדשים) אין נפק"מ לפועל שיהי' גר גמור.

– ובהו החידוש (בדא"פ) שבפנים, דגם לשיטת הרמב"ם – בזמן הזה, ע"י מילה וטבילה (לבד), נעשה גר גמור.

30) להעיר ממ"ש במגיד משנה הל' איסורי ביאה שם (ה"ה) „ומ"מ משמע ודאי שלכשיבנה ב"ה יביא קרבנו“, שמפשטות לשונו משמע שהדין „לכשיבנה ביהמ"ק יביא קרבנו“ הוא חידוש (וצריך למצוא מקור לזה), ובאם נאמר שע"י המילה וטבילה לא נעשה עדיין גר גמור – פשיטא שצריך להביא קרבן בכדי שיהי' גר גמור! וע"פ מ"ש בפנים יש לומר, שהחידוש בדין זה (שגם גר שנתגיר בזמן הזה צריך להביא קרבן כשיבנה ביהמ"ק) הוא – שהמצוה דהבאת קרבן היא גם

כשהקרבן אינו מעכב מלהיות גר גמור, ומותר בלא"ה³⁷ באכילת קדשים (ראה לעיל הערה 28).

31) ראה יבמות מו, א"ב. כריתות שם. וראה בתחלת השיחה. לקמן הערה 47.

32) יתרו יט, ד"ה.

33) שם, ו.

34) וצ"ע"ק משו"ע אדה"ז חאו"ח מהד"ת סו"ס ד.

35) ולכן מובן זה שמילה צ"ל קודם לטבילה (ראה טושו"ע יו"ד שם וברמ"א שם ס"א) – ראה גליוני הש"ס שבהערה הבאה.

36) ראה שו"ת הרדב"ז ח"ג סי' תתקצו. וראה גליוני הש"ס להר"י ענגל יבמות מו, א. ועוד.

הפנימיים⁴⁵ כו', כי אם) בעשיה בפועל מתוך ביטול והתמסרות לה/ קבלת עול (ומסירת נפש)⁴⁶ – הנה כן הוא גם בגר, שעצם כניסת נפש הקדושה (על-ידי מילה וטבילה) פועלת בו את הגירות (כריתת הברית עם הקב"ה) בשלימות – „לא מחסר כלל“.

ז. ומכאן יש ללמוד הוראה לכל ישראל:

הגירות דכלל ישראל היתה, כנ"ל, בעת מתן תורה⁴⁷. וכשם שענין מתן תורה הוא פעולה נמשכת בכל יום ויום, כפי שאנו אומרים בברכת התורה „נותן התורה“, לשון הוזה⁴⁸ – על-דרך זה מובן שגם מה ש„נכנסו לברית“ הוא ענין הנמשך בכל יום ויום, וכמו שפירש רש"י⁴⁹ על הפסוק „היום הזה נהיית לעם“ – „בכל יום יהיו בעיניך כאילו היום באת עמו בברית“.

ויתירה מזו – מעין ענין הגירות ישנו בכל יום:

ידוע⁵⁰ הביאור במה שאנו מברכים בכל יום ברכת „שלא עשני גוי“ – דלכאורה: מאחר שאדם נולד ישראל, שוב לא יתכן כל שינוי בזה, ואם כן, מה מקום לברך על כך ברכה בכל יום? ומבואר בשלחן-ערוך, שברכת „שלא עשני גוי“ (ועל-דרך זה – „שלא עשני

רוח³⁷, קרבן מלשון קירוב, קירוב הכחות והחושים³⁸ – הדבר פועל קירוב כחותיו כו' לה'. והיינו, ששינוי המהות שלו מקרבו אליו יתברך, כיון שנעשה עי"ז מהות בן שקרוב³⁹ למהות אביו⁴⁰. ועפ"ז יובן החילוק בין זמן הבית לזמן הזה:

זמן הבית בכלל, היה זמן של גילוי אלקות – „ושכנתי בתוכם“⁴¹, עשרה נסים נעשו בבית המקדש⁴² וכו' – ואזי היתה עבודת בני ישראל (בקיום „ושכנתי בתוכם“) בעיקר – העבודה בכחות הנפש הגלויים והפנימיים⁴³, הבנה והשגה באלקות, אהבת ה' ויראתו וכו'. ולכן גם כניסתו של גר לברית היתה באופן כזה, שנדרש ענין של קרבן – קירוב הכחות כו';

משא"כ בזמן הגלות, כאשר „אותותינו לא ראינו“⁴⁴ ועיקר העבודה הוא (לא כל-כך) בהתגלות הכחות

(37) זבחים ז, ב. אגה"ת רפ"ב עיי"ש.

(38) בחיי ויקרא א, ט (ע"ד הקבלה. ע"ש). וראה ספר הבהיר סי' מו (קט). ועייג"כ זח"ג ה, רע"א. א. ש"ה מס' תענית (ריא, ב). פע"ח שער התפלה פ"ה.

(39) ראה עדיות פ"ב מ"ט: האב זוכה לבן בנוי ובכח ובעושר ובחכמה ובשנים וכו'.

(40) ויש לומר, שלכן בהלכה ד כשמדבר „לדורות כשירצה העכו"ם... להכנס לברית... צריך מילה וטבילה והרצאת קרבן“ מוסיף הרמב"ם „להכנס לברית ולהסתופף תחת כנפי השכינה ויקבל עליו עול תורה“, כי לעצם הכניסה לברית מספיק (גם בזמן הבית) מילה וטבילה, והצורך להרצאת קרבן הוא להשלימות של „להסתופף כו' ויקבל כו'“.

(41) תרומה כה, ח. תניא פנ"א ואילך.

(42) אבות פ"ה מ"ה.

(43) ראה ד"ה קול דודי תש"ט פ"ב (ובהנמסר

שם) ובסד"ה שלאחריו. ובכ"מ.

(44) תהלים עד, ט.

(45) ראה עירובין (נג, א) לבן של ראשונים כו' ואנן כי אצבעתא בקירא כו'.

(46) ראה ד"ה קול דודי שם ואילך ובד"ה שלאחריו – בארוכה. ובכ"מ.

(47) וראה גם הקדמת הרמב"ם לסדר קדשים „ואז (לאחר ג' הדברים) נתנה להם התורה“.

(48) ראה לקו"ת סוכות פא, ג.

(49) תבא כז, ט.

(50) שו"ע אדה"ז או"ח סמ"ו ס"ד (ממג"א שם סק"י בשם המקובלים).

בהעלם, מכוסה ב"רוח שטות" ש"נכנסה
(היינו שבאה מבחוץ) בו"⁵⁴, ולכן, אף
בשעה זו – "ישראל הוא", כי מאחר
שקיימת בו בחינת "ישראל" – "לי
ראש"⁵⁵, הנפש הקדושה, כנ"ל, הרי
(ה"גירות" שלו ו)ה"ברית" בינו לה' –
שעלידה הוא נעשה לישראל – היא
במלואה ובשלימותה, "לא מחסר כלל".

וכיון שהנשמה, גם בשעת החטא
היתה באמנה⁵⁶ אתו יתברך⁵⁷, פועל
הדבר (סוף-כל-סוף) על כל אחד
מישראל, שנשמתו תצא ותבוא לידי
גילוי, כפסק-הדין⁵⁸ התורה אשר "לא ידח
ממנו נדח", ו"בודאי סופו לעשות
תשובה"⁵⁹.

עד אשר כן יהיה בכלל ישראל –
כפסק-הדין⁶⁰, "הבטיחה תורה שסוף
ישראל לעשות תשובה" –

ישראל עושין תשובה ומיד הן
נגאלין⁶¹, בגאולה האמיתית והשלימה
עלידי משיח צדקנו, ואז יקויים היעוד
"וכרתי את בית ישראל גוי ברית
חדשה"⁶² שבה אין מקום לכל העלם
ושינוי⁶³, במהרה בימינו ממש.

(משיחות ש"פ מסעי
וש"פ דברים תשד"ח)

(54) סוטה (ג, א) – מ"לבוש שק דקליפה"
(תניא פ"ט – כה, רע"א).

(55) לקו"ת שלח מה, ב. ובכ"מ.

(56) ראה תרגום וראב"ע לאסתר ב, כ. תניא
ספמ"ב.

(57) תניא ספכ"ד.

(58) הל' ת"ת לאדה"ו פ"ד סו"ג.

(59) תניא ספ"ט.

(60) רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.

(61) רמב"ם שם. וראה גם אגה"ת שם.

(62) ירמ"י לא, ל.

(63) ראה ירמ"י שם, לא.

עבד . . שלא עשני אשה") היא "על
יציאת נשמתו בלילה שלא נדבק בה
נשמת נכרי כו";

זאת אומרת, שכניסת הנפש
הקדושה של אדם מישראל בכל יום
ויום היא ענין של חידוש⁵¹ עד כדי כך
– שצריך לברך ברכה "שלא נדבק בה
נשמת נכרי". ונמצא שבכל יום כניסת
הנפש הקדושה בישראל היא מעין ענין
הגירות (כניסת הנפש הקדושה בפעם
הראשונה).

ח. ועל כך באה ההוראה:

מאחר שבכל אחד מישראל נעשית
בכל יום כניסת נפשו הקדושה,

[ומטעם זה כל יהודי יכול (ויתירה
מזו – כל יהודי מחוייב) לברך ברכת
"שלא עשני גוי" בכל יום ויום, ו"בלי
שום ספק וספק ספיקא בעולם" שאין זו
ח"ו ברכה לבטלה]⁵².

הרי שה"גירות" והברית בין אדם
מישראל לקב"ה הן בשלימות, "לא
מחסר כלל".

ובלשון חז"ל⁵³ – "ישראל . . אע"פ
שחטא ישראל הוא": חטאיו של איש
ישראל יכולים לפגום רק בהתגלות של
הנפש הקדושה. כלומר, עלידי קיום
התורה והמצוות הנפש הקדושה
"שוכנת" ומאירה בו (ואזי התורה
והמצוות מביאות לכך שקירובו לה'
יהיה באופן גלוי לכל), משא"כ "ישראל
שחטא" – נפשו הקדושה נמצאת בו

(51) בפרט להדיעה דטעם נט"י בבוקר דכל
יום הוא מפני שנעשה ברי' חדשה (שו"ע אדה"ו
א"ח (מהד"ק) ס"ד ס"א (מט"ז ומג"א שם)).

(52) ראה עד"ז (בנוגע ברכת סלח לנו) אגה"ת
פ"א.

(53) סנהדרין מד, רע"א.